

MONITOR

NEDER-BETUWE BLOEIT! 2019-2024

**GEZOND OPGROEIEN EN GEZOND OUDER WORDEN
IN DE GEMEENTE NEDER-BETUWE**

DOELSTELLINGEN, MONITORING EN EVALUATIE

Monitoring op basis van kaders vanuit:
Uitvoeringskader Gezond opgroeien in Neder-Betuwe 2019-2024 (Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG))
Sport- en bewegvisie 2019-2030
Akkoord Neder-Betuwe Bloeit! (Lokaal Sportakkoord/Preventieakkoord)

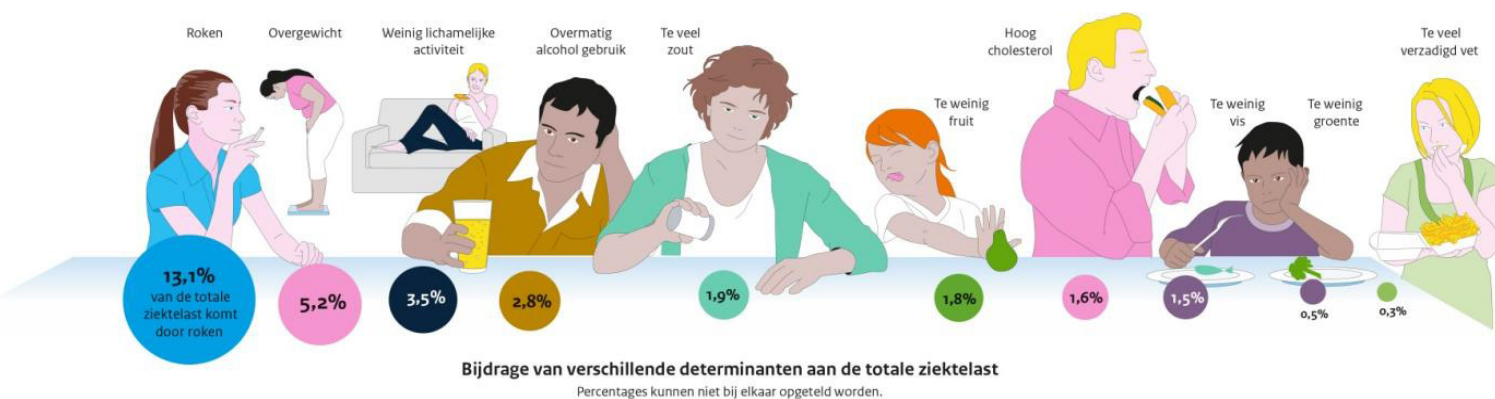
Inhoud

1. Algemeen	2
1.1 Afbakening	3
2. De aanpak Neder-Betuwe Bloeit!	3
2.1 Doelstellingen	3
2.2 Hoofddoelstelling	3
2.3 Subdoelstellingen.....	4
2.3.1 Effectdoelstellingen per thema	5
2.3.2 Procesdoelstellingen per omgeving.....	8
3. Randvoorwaarden, monitoring, borging en bijsturing.....	11
3.1 Randvoorwaarden	11
3.2 Strategie en borging	12
3.3 Lerend werken: (bij)sturen op voortgang, inhoud en kwaliteit.....	12

1. Algemeen

In juli 2019 zijn het uitvoeringskader 'Gezond opgroeien in Neder-Betuwe 2019-2024' en de 'Sport- en bewegvisie 2019-2030' vastgesteld door de gemeenteraad van Neder-Betuwe.

Jongeren Op Gezond Gewicht heeft als doel een samenleving te creëren waarin alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken in een gezonde omgeving met structureel aandacht voor een gezonde leefstijl in het algemeen, en voor een gezond gewicht in het bijzonder. De Sport- en bewegvisie heeft als doelstelling, dat iedere inwoner van Neder-Betuwe plezier in het sporten en /of bewegen moet kunnen beleven, ongehinderd door leeftijd, lichamelijke/geestelijke gesteldheid of sociale positie. Met de ambities beschreven in dit document 'Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024', bundelen we de krachten, verbreden we het vizier nog verder, zijn we innovatief en vooruitstrevend, maar tegelijkertijd gericht op behoud van dat wat werkt in de gemeente. De reden hiervan is, dat als we in de gemeente Neder-Betuwe een gemeente willen creëren, waarin de gezonde keuze de normaalste zaak van de wereld is, dat we dan alle inwoners moeten betrekken bij de aanpak. Ook kunnen wij ons dan niet alleen beperken tot voldoende bewegen en gezonde voeding, maar zullen wij ook onderwerpen als matig alcoholgebruik, stoppen met roken en mentaal welbevinden in de uitvoering van planvorming op moeten nemen. Obesitas en aan obesitas gerelateerde ziekten zorgen na roken voor het meeste verlies van gezondheid. Voor obesitas gaat het om 3,0 levensjaren en 5,1 gezonde jaren; bij roken om 4,1 levensjaren en 4,6 gezonde levensjaren.

Wij richten ons echter bij de inzet van effectieve interventies wel specifiek op de 'hoog-risicogroepen': de doelgroep kinderen en jongeren, inwoners met een lage Sociale Economische Status, inwoners met een beperking en ouderen. Dit zijn de doelgroepen waar relatief het hoogste percentage overgewicht voorkomt. Communicatie-uitingen die gericht zijn op alle inwoners van de gemeente Neder-Betuwe, zorgen voor betrokkenheid en bewustwording voor inwoners die niet onder één of meer van de genoemde doelgroepen behoren. Bovendien worden in de aanpak gericht op kinderen en jongeren (in)direct ook hun ouders, opa's en oma's en verdere directe leefomgeving betrokken.

Ook de ambities vanuit de 'Sport- en bewegvisie 2019-2030' richten zich op alle inwoners van Neder-Betuwe, met de specifieke focus op kwetsbare doelgroepen. Samen met partners zet de gemeente Neder-Betuwe de schouders eronder om ambities vanuit het 'Uitvoeringskader gezond opgroeien in Neder-Betuwe 2019-2024' en de 'Sport- en bewegvisie 2019-2030' de komende jaren te realiseren. Wij zullen afspraken bekrachtigen in een 'Akkoord Neder-Betuwe Bloeit!' dat opgebouwd is vanuit de sporen vanuit beide documenten en het Sportakkoord en Preventieakkoord.

Om tot een integrale aanpak te komen waarmee we deze uitdagingen aan kunnen gaan zal een integraal Meerjarenprogramma Neder-Betuwe Bloeit! opgesteld worden, opgebouwd uit programma's om doelstellingen vanuit de Sport- en bewegvisie en het 'Uitvoeringskader gezond opgroeien in Neder-Betuwe' te realiseren. In dit document worden doelstellingen en de wijze van monitoring nader omschreven.

1.1 Afbakening

De verantwoordelijkheid voor een gezond gewicht en een gezonde leefstijl ligt primair bij inwoners (ouders). De verantwoordelijkheid van de gemeente beperkt zich tot het bieden van een goede ondersteuningsstructuur (artikel 3 Wet publieke gezondheid) en het creëren van leefomstandigheden die het aannemen van een gezondere leefstijl makkelijker en uiteindelijk vanzelfsprekend maakt.

2. De aanpak Neder-Betuwe Bloeit!

Het doel van de aanpak Neder-Betuwe Bloeit! is om op basis van geformuleerde pijlers te werken aan een lokale, integrale en duurzame aanpak gericht op het stimuleren van, het aannemen en behouden van een gezonde leefstijl door (kwetsbare) inwoners van Neder-Betuwe. Deze pijlers vormen de fundering voor een integrale aanpak. Voldoende inzet op alle pijlers binnen de implementatie van de aanpak Neder-Betuwe Bloeit! is essentieel voor de mate waarin de aanpak effectief kan zijn.

2.1 Doelstellingen

De hoofddoelstelling en de onderliggende effect- en procesdoelstellingen zijn geformuleerd vanuit een bundeling van doelstellingen vanuit het uitvoeringskader 'Gezond opgroeien en ouder worden in Neder-Betuwe' (JOGG) en de Sport- en bewegisvisie. Effect- en procesdoelstellingen zijn als subdoelstellingen beide ondersteunend aan de hoofddoelstelling. Hierbij hebben effectdoelstellingen betrekking op veranderingen in gedrag bij de einddoelgroep door de aanpak, zoals het beweeggedrag en voedingsgedrag, zowel op korte als lange termijn. Procesdoelstellingen betreffen het hele proces, inclusief de implementatie van de aanpak en dragen bij aan de effectdoelstellingen. Bij het proces zijn naast de gemeente, diverse lokale partners en inwoners betrokken.

Om het effect van de geplande activiteiten te kunnen meten is het belangrijk om een goede nulmeting te hebben. Hiervoor baseren wij ons op de cijfers op de meest recente dorpsprofielen (2019), gepubliceerd door GGD Gelderland-Zuid. Cijfers genoemd in dit uitvoeringsplan kunnen daarom afwijken van de cijfers genoemd in het uitvoeringskader (dorpsprofielen 2015). Ook baseren wij de nulmeting van de hoofddoelstelling, anders dan genoemd in het kader, op cijfers die aangeleverd worden vanuit de Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ). De reden hiervan is dat de cijfers vanuit de kindermonitor gebaseerd zijn op de interpretatie van ouders. De cijfers vanuit de JGZ zijn gebaseerd op daadwerkelijke metingen. Los van de doelstellingen zoals die geformaliseerd zijn in dit document zullen er binnen bestaande en nieuwe projecten, die een bijdrage geven aan de hoofddoelstelling, afzonderlijk doelstellingen geformuleerd worden die zich richten op de specifieke doelgroepen. Op deze wijze wordt effectmeting binnen een project mogelijk en kan er, indien noodzakelijk, tijdig bijgestuurd worden.

2.2 Hoofddoelstelling

Zoals de titel van dit document ook luidt, is gezond opgroeien en ouder worden in Neder-Betuwe hetgeen waar naar gestreefd en aan gewerkt wordt. Meer specifiek hebben we het dan over het stimuleren en faciliteren van een gezonde leefstijl en leefomgeving, wat dan weer uiteindelijk moet leiden tot meer inwoners met een gezond gewicht. De hoofddoelstelling van de Neder-Betuwe Bloeit!-aanpak heeft dan ook betrekking op het bereiken van een gezond gewicht van inwoners in Neder-Betuwe.

Van belang bij het formuleren van deze hoofddoelstelling is, om deze SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden) te formuleren. Overgewicht hangt af van heel veel factoren. Het is te makkelijk om te zeggen dat het wel goed komt met het gewicht van een kind, als er binnen een school maar voldoende aandacht wordt besteed aan het belang van een gezonde leefstijl. Als hier vervolgens thuis niets mee gedaan wordt, zal het effect verwaarloosbaar zijn. Ditzelfde geldt als de aanpak enkel is gericht op het vergroten van de bewustwording, terwijl er niets gedaan wordt met de onderliggende problematiek, als psychische problemen.

Het uitgangspunt is dan ook dat overgewicht vraagt om een integrale aanpak met ondersteuning en zorg, vanuit zowel het sociaal domein, zorgdomein, maar ook het fysieke domein. Kinderen met overgewicht en hun ouders zijn gebaat bij ondersteuning op die levensgebieden waar zij knelpunten ervaren en die hen belemmeren hun gedrag duurzaam te veranderen. Overgewicht bij kinderen effectief aanpakken lukt beter door te realiseren dat overgewicht een gevolg is van onderliggende problemen op verschillende terreinen. Hierbij kan gedacht worden aan lichamelijke gezondheid, psychische gezondheid en sociale participatie van het kind; welzijn van ouders op bijvoorbeeld de onderwerpen financiën, huisvesting en

psychisch welzijn; dynamiek in het gezin, leefstijl (voeding, bewegen en slapen), opvoedkundige vaardigheden van ouders, maar ook de fysieke omgeving rondom een kind. Ditzelfde geldt voor de wetsbare inwoner. De benodigde ondersteuning en zorg kent verschillende soorten handelingen en verschillende uitvoerders, afhankelijk van de thema's die spelen. Door effectdoelstellingen en procesdoelstellingen scherp te stellen en deze te monitoren, werken we tegelijk aan onderliggende problemen op diverse terreinen. Uiteindelijk zal deze inzet resulteren in een verminderd percentage inwoners met overgewicht/obesitas, maar dit zal een langere adem vergen. Het is goed om te beseffen dat de invloedssfeer van de gemeente beperkt is. Het landelijk JOGG-bureau adviseert dan ook om haalbare doelstellingen te formuleren, om op deze manier samenwerkingspartners gemotiveerd te houden. Terugkerende negatieve rapportages zal de motivatie om aangehaakt te blijven of om alsnog aan te haken, verkleinen. De gemeenteraad heeft aangegeven, dat hoewel het landelijk JOGG-bureau adviseert om doelstellingen te formuleren in termen als minder, meer, hoger en lager, te kiezen voor een concreet percentage. Dit om een ieder scherp te houden en een discussie mogelijk te maken. Het percentage waarvoor nu is gekozen, is gebaseerd op (enigszins) vergelijkbare gemeenten. Wel is het goed om in de gaten te houden dat een toename van het aantal inwoners binnen de gemeente, van invloed kan zijn op te behalen resultaten.

Nulmeting hoofddoelstelling 2019:

Percentage kinderen in de leeftijd van 5 tot 14 jaar met overgewicht: 16% (o.b.v. meting bij 2165 kinderen).

Hoofddoelstelling 2025:

Het percentage kinderen in de leeftijd van 5 tot 14 jaar met gezond gewicht is in 2025 met 2% toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

(NB: De leeftijdsgroep voor de hoofddoelstelling is gekozen, omdat voor deze leeftijdsgroep objectieve meetgegevens vanuit de GGD (JGZ) beschikbaar zijn).

Nulmeting 2019:

Percentage volwassenen (19+) met overgewicht/obesitas:

56% heeft overgewicht (BMI>25), waarvan 17% ernstig overgewicht/obesitas (BMI>30)

Nulmeting 2019:

Percentage ouderen (65+) met overgewicht/obesitas:

72% heeft overgewicht, waarvan 22% ernstig overgewicht/obesitas

Nevendoelstelling 2025:

Het percentage volwassenen/ouderen met obesitas/overgewicht is in 2025 minimaal gestabiliseerd.

(NB: Stabilisatie lijkt niet erg ambitieus te zijn, maar is tegelijk het hoogst haalbare. Jong geleerd is oud gedaan, gaat immers voor deze doelgroep niet meer op en een trendbreuk vergt een langere adem. Meetgegevens dorpsprofiel 2019 worden gehanteerd).

2.3 Subdoelstellingen

Om de geformuleerde hoofddoelstelling te bereiken worden er verschillende interventies en acties ingezet, waarin effect-, procesdoelstellingen als leidraad gebruikt worden. De subdoelstellingen zijn ondersteunend aan de hoofddoelstelling en gebaseerd op deze effect-, proces- en omgevingsdoelstelling. Een effectdoelstelling heeft betrekking op de uitkomsten van de aanpak bij de einddoelgroep, in dit geval de inwoners van Neder-Betuwe, op korte en lange termijn. Procesdoelstellingen betreffen het hele proces, inclusief de implementatie van de aanpak en dragen bij aan de effectdoelstellingen.

Om het effect van de geplande activiteiten te kunnen meten is het belangrijk om een goede nulmeting te hebben. Hiervoor baseren wij ons op de cijfers op de meest recente dorpsprofielen (2019), gepubliceerd door GGD Gelderland-Zuid. Cijfers genoemd in dit uitvoeringsplan kunnen daarom afwijken van de cijfers genoemd in het uitvoeringskader, waarvoor de op dat moment meest recente gegevens zijn gebruikt die kwamen uit de dorpsprofielen van 2015. Met de GGD zijn we in gesprek om ervoor te zorgen dat deze gegevens in 2025 opnieuw beschikbaar zijn, om effectmeting ook daadwerkelijk mogelijk te maken.

De subdoelstellingen zijn hoofdzakelijk gericht op de doelgroep kinderen/jongeren. In de acties gericht op het bereiken van deze doelstellingen worden (in)direct ook ouders, opa's en oma's en leefomgeving betrokken. Op deze manier dragen onderstaande subdoelstellingen ook bij aan de geformuleerde nevenstelling gericht op volwassenen en ouderen.

2.3.1 Effectdoelstellingen per thema

1. Gezonde voeding (eten en drinken)

1.1 Fruit

Gegevens per dorp (dorpsprofiel GGD 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die niet elke dag fruit eten: 49%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag fruit eten: 79%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die niet elke dag fruit eten: 59%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag fruit eten: 79%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die niet elke dag fruit eten: 50%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag fruit eten: 67%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die niet elke dag fruit eten: 56%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag fruit eten: 77%.

Effectdoelstelling:

1.1 Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar en jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar dat dagelijks fruit eet is in 2025 toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

1.2 Groente

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die niet elke dag groente eten: 71%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag groente eten: 80%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die niet elke dag groente eten: 72%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag groente eten: 81%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die niet elke dag groente eten: 65%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag groente eten: 75%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die niet elke dag groente eten: 73%;
- Jongeren 13-16 die niet elke dag groente eten: 77%.

Effectdoelstelling:

1.2. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar en jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar dat dagelijks groente eet, is in 2025 toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

1.3 Water

Voor het thema water drinken zijn alleen gegevens bekend voor de doelgroep 0-12 jaar.

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die dagelijks 2 of meer glazen water drinken: 57%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die dagelijks 2 of meer glazen water drinken: 58%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die dagelijks 2 of meer glazen water drinken: 53%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die dagelijks 2 of meer glazen water drinken: 61%.

Effectdoelstelling:

1.3. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar dat dagelijks 2 of meer glazen water drinkt, is in 2025 toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

2. Mentale gezondheid

2.1 Weerbaarheid

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die onvoldoende weerbaar zijn: 6%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die onvoldoende weerbaar zijn: 8%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die onvoldoende weerbaar zijn: 14%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die onvoldoende weerbaar zijn: 8%.

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Jongeren 13-16 die onvoldoende weerbaar zijn: 15%.

Opheusden

- Jongeren 13-16 die onvoldoende weerbaar zijn: 16%.

Kesteren

- Jongeren 13-16 die onvoldoende weerbaar zijn: 14%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Jongeren 13-16 die onvoldoende weerbaar zijn: 8%.

Effectdoelstelling:

2.1. Het percentage kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 16 jaar dat voldoende weerbaar is, is in 2025 toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

2.2 Psychosociale problematiek

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 6%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 7%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 13%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 11%.

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Jongeren 13-16 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 3%.

Opheusden

- Jongeren 13-16 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 5%.

Kesteren

- Jongeren 13-16 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 6%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Jongeren 13-16 met een verhoogde kans op psychosociale problemen: 6%.

Effectdoelstelling:

2.2. Het percentage kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 16 jaar dat een verhoogde kans op psychosociale problemen heeft, is in 2025 afgenomen ten opzichte van het jaar 2019.

3. Bewegen (doelgroep kinderen en jongeren)

Het thema bewegen is in de dorpsprofielen anders bevraagd voor kinderen van 0-12 jaar dan voor jongeren van 13-16 jaar.

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die wekelijks minder dan 7 uur intensief bewegen: 17%;
- Jongeren 13-16 die minder dan 5 dagen per week, minstens 1 uur per dag bewegen: 35%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die wekelijks minder dan 7 uur intensief bewegen: 16%;
- Jongeren 13-16 die minder dan 5 dagen per week, minstens 1 uur per dag bewegen: 62%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die wekelijks minder dan 7 uur intensief bewegen: 27%;
- Jongeren 13-16 die minder dan 5 dagen per week, minstens 1 uur per dag bewegen: 67%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die wekelijks minder dan 7 uur intensief bewegen: 18%;
- Jongeren 13-16 die minder dan 5 dagen per week, minstens 1 uur per dag bewegen: 40%.

Effectdoelstelling:

3. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar dat wekelijks minder dan 7 uur intensief beweegt en het percentage jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar dat wekelijks minder dan 5 dagen per week 1 uur per dag beweegt, is in 2025 afgenomen ten opzichte van het jaar 2019.

3.1 Bewegen (doelgroep ouderen 65+)

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Ouderen bewegen onvoldoende: 17%.

Opheusden

- Ouderen bewegen onvoldoende: 30%.

Kesteren

- Ouderen bewegen onvoldoende: 25%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Ouderen bewegen onvoldoende: 31%.

Effectdoelstelling:

3.1. Het percentage ouderen (65+) dat niet voldoet aan de beweegnorm, is in 2025 afgenomen ten opzichte van het jaar 2019.

4. Lopend of met de fiets naar school gaan

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 54%;
- Jongeren 13-16 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 13%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 39%;
- Jongeren 13-16 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 9%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 51%;
- Jongeren 13-16 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 7%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 50%;
- Jongeren 13-16 die niet dagelijks lopend of met de fiets naar school gaan: 12%.

Effectdoelstelling:

4. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar en het percentage jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar dat dagelijks lopend of met de fiets naar school gaat, is in 2025 toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

5. Buitenspelen

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019)

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die dagelijks minder dan 30 minuten buiten spelen 16%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die dagelijks minder dan 30 minuten buiten spelen 12%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die dagelijks minder dan 30 minuten buiten spelen 24%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die dagelijks minder dan 30 minuten buiten spelen 15%.

Effectdoelstelling:

5. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar dat dagelijks minder dan 30 minuten buiten speelt, is in 2025 afgenomen ten opzichte van het jaar 2019.

6. Lidmaatschap sportvereniging

Gegevens per dorp (dorpsprofiel 2019):

Dodewaard

- Kinderen 0-12 die geen lid zijn van een sportvereniging 35%;
- Jongeren 13-16 die geen lid zijn van een sportvereniging 65%.

Opheusden

- Kinderen 0-12 die geen lid zijn van een sportvereniging 62%;
- Jongeren 13-16 die geen lid zijn van een sportvereniging 73%.

Kesteren

- Kinderen 0-12 die geen lid zijn van een sportvereniging 24%;
- Jongeren 13-16 die geen lid zijn van een sportvereniging 63%.

Ochten/Echteld/IJzendoorn

- Kinderen 0-12 die geen lid zijn van een sportvereniging 15%;
- Jongeren 13-16 die geen lid zijn van een sportvereniging 51%.

Effectdoelstelling:

6. Het percentage kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar en het percentage jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar dat lid is van een sportvereniging, is in 2025 gestabiliseerd, dan wel toegenomen ten opzichte van het jaar 2019.

2.3.2 Procesdoelstellingen per omgeving

Naast effectdoelstellingen zijn aanvullend hierop ook nog procesdoelstellingen geformuleerd. Deze zijn uitgesplitst naar de omgevingen waarin kinderen en jongeren zich bevinden, waarbij als uitgangspunt geldt, dat een gezonde omgeving een gezonde keuze stimuleert.

Peuter- en kinderopvang

7. In 2025 zijn alle leerlingen van de peuter-/kinderopvang in de gemeente voorzien van een hoogwaardige duurzame waterfles ter stimulering van het drinken van water.
8. In 2025 hebben alle kinderdagverblijven een programma gericht op de gezonde leefstijl van kinderen geïmplementeerd. Dit is geborgd binnen het beleid.
9. In 2025 hebben alle peuteropvangaanbieders een programma gericht op de gezonde leefstijl van kinderen geïmplementeerd. Dit is geborgd binnen het beleid.

Basisonderwijs

10. In de periode 2020-2024 zijn alle basisscholen benaderd voor deelname aan programma's als Schoolgruit en Smaaklessen om kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met het eten van groente.
11. In 2025 hebben alle basisscholen in Neder-Betuwe structureel één of meerdere fruitdagen per week.
12. In 2025 wordt op alle basisscholen het schoolfruit aangeleverd door lokale fruitleveranciers.
13. In 2025 is er op alle basisscholen minimaal 1 keer een informatiebijeenkomst georganiseerd om ouders te informeren over het belang van het eten van groente, gericht op de thuissituatie.
14. In 2025 hebben alle basisscholen beleid met betrekking tot het stimuleren van het drinken van kraanwater.
15. In 2025 zijn alle leerlingen van de basisscholen in de gemeente voorzien van een hoogwaardige duurzame waterfles ter stimulering van het drinken van water.
16. In 2025 zijn er op tenminste 6 basisscholen beweegaantrekkelijke pleinen gecreëerd.
17. In 2025 besteden alle basisscholen structureel aandacht aan het stimuleren van lopen en fietsen naar school.
18. In 2025 krijgen alle leerlingen op alle basisscholen minimaal 1 keer per week gymles van een vakleerkracht.
19. In 2025 worden er op alle basisscholen meer beweegmomenten ingelast tussen theorielessen door.
20. In 2025 hebben minimaal 5 basisscholen een programma gericht op de gezonde leefstijl van kinderen geïmplementeerd. Dit is geborgd binnen het beleid.
21. In 2025 hebben minimaal 5 basisscholen een Gezonde School Vignet op de thema's voeding, en sport en bewegen.
22. In 2025 zijn alle traktaties vanuit het Kindpakket gezond (Verjaardagsbox).
23. In 2025 wordt er binnen het basisonderwijs meer aangeboden voor leerlingen gericht op het vergroten van de weerbaarheid.

Voortgezet onderwijs

24. In 2025 zijn alle leerlingen van de middelbare scholen in de gemeente voorzien van een hoogwaardige duurzame waterfles ter stimulering van het drinken van water.
25. In 2025 hebben minimaal 2 scholen in het voortgezet onderwijs een programma gericht op de gezonde leefstijl van jongeren geïmplementeerd. Dit is geborgd binnen het beleid.
26. In 2025 hebben minimaal 2 scholen in het voortgezet onderwijs een Gezonde School Vignet op de thema's voeding, en sport en bewegen.
27. In 2025 hebben minimaal 2 scholen in het voortgezet onderwijs een gezonde schoolkantine.
28. In de periode 2019-2024 is een boodschap gericht op de gezonde leefstijl ontwikkeld in co-creatie met jongeren passend binnen de verschillende doelgroepen. Deze boodschap wordt gebruikt bij de communicatie van activiteiten voor de desbetreffende doelgroep.
29. In 2025 wordt er binnen het voortgezet onderwijs meer aangeboden voor leerlingen gericht op het vergroten van de weerbaarheid.

Het dorp

30. In de periode 2019-2024 staat er elk jaar één thema (zoals water drinken, fruit eten, voldoende bewegen) centraal in de gehele gemeente op het gebied van gezonde leefstijl.
31. In de periode 2020-2024 zijn alle supermarkten benaderd in de strijd tegen het actief aanbieden van snoepgoed en zoete drankjes bij de kassa.
32. In 2025 hebben minimaal 2 ondernemers binnen de gemeente een samenwerkingsovereenkomst ondertekend en werken gericht aan een gezonde voedsel- en leefomgeving voor kinderen en jongeren.
33. In de periode 2020-2024 is er onderzocht wat de mogelijkheden zijn om verkeersveilige routes rondom scholen te creëren.
34. In 2025 zijn alle speeltuinen in de gemeente veilig, aantrekkelijk en voor iedereen toegankelijk.
35. In 2025 zijn er voor alle leeftijdsgroepen passende beweegvoorzieningen gerealiseerd in de buitenruimte.
36. In 2025 is het Kindpakket bekend bij de beoogde doelgroep.

Sportverenigingen

37. In 2025 is er binnen de gemeente voldoende passend georganiseerd beweegaanbod voor kwetsbare inwoners gerealiseerd.
38. In de periode 2020-2024 zijn alle sportverenigingen benaderd in de strijd tegen het actief aanbieden van snoepgoed en zoete dranken in de kantine.
39. In 2025 hebben minimaal 3 sportverenigingen een Team-Fit certificaat behaald (gezonde sportkantine) en hebben daarbij minimaal de status 'Zilver'.
40. In 2025 hebben minimaal 2 sportverenigingen een Team-Fit certificaat behaald (gezonde sportkantine) en hebben daarbij minimaal de status 'Goud'.
41. In 2025 zijn minimaal 2 sportverenigingen rookvrij.
42. In 2025 zijn minimaal 4 sportverenigingen met eigen sportaccommodatie vitaal en zetten zich maatschappelijk breder in.
(NB: Vitaliteit heeft een interne dimensie, de mate waarin de organisatie op zichzelf goed draait. De financiën, accommodatie en het aantal vrijwilligers zijn dan op orde en vanuit die basis kan een vereniging zich goed staande houden bij veranderingen of nieuwe doelen stellen en proberen te realiseren. Daarnaast is er een externe dimensie in de vorm van gerichtheid op de omgeving van de club, die leidt tot samenwerking, support en 'erkenning'. Daardoor wordt de club niet alleen attractief voor haar leden, maar ook voor andere partijen.)
43. In 2025 is het Kindpakket bekend bij de beoogde doelgroep (Jeugdfonds Sport & Cultuur).
44. In 2025 is er meer aanbod gecreëerd voor sporters met een beperking.
45. In 2025 is er meer aanbod gecreëerd binnen sportverenigingen gericht op het vergroten van de weerbaarheid.

Zorg

46. In 2025 werken partijen die het zorgaanbod voor kinderen met overgewicht leveren intensief met elkaar samen en zijn er samen met het onderwijs doelen geformuleerd om de huidige structuur te verbeteren. Centrale vraag: hoe dragen onze gezamenlijke inspanningen bij in de aanpak van overgewicht?

3. Randvoorwaarden, monitoring, borging en bijsturing

3.1 Randvoorwaarden

Doelen stellen en er gericht aan werken is een mooi streven. Wel is het zaak om vooraf te bedenken hoe monitoring en evaluatie plaats gaat vinden, hoe lerend werken er in praktijk uit zal zien en hoe afspraken vast worden gelegd. Op basis van de JOGG-pijlers formuleren wij als basis de randvoorwaarden voor succes voor lokale initiatieven:

1. Verbinding preventie en zorg

- In 2025 is een projectgroep 'preventie/zorg' geformeerd, die het huidige aanbod Preventie overgewicht binnen de gemeente analyseert, onderzoekt wat de te nemen stappen zijn om te komen tot een sluitende aanpak overgewicht en de gevolgen hiervan in kaart brengt en aan raad en college voorlegt. De projectgroep overlegt minimaal 3 maal per jaar.
- In 2020 worden onderzoeksgegevens, analyse en advies vanuit de werkgroep VPZ geformaliseerd en ter besluitvorming voorgelegd aan het college en de gemeenteraad. Besluitvorming dient als basis voor concrete acties vanaf 2021.
- In 2025 is een handelingsplan opgesteld door de projectgroep preventie/zorg in samenspraak met uitvoerende partners voor het signaleren, doorverwijzen en behandelen van kinderen met overgewicht.)

2. Politiek-bestuurlijk draagvlak

- In de periode 2019-2024 worden het college van B&W en de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd over de resultaten vanuit het uitvoeringsplan.
- In de periode 2019-2024 worden wethouder en burgemeester actief betrokken bij campagnes.
- In de periode 2019-2024 worden beleidsmedewerkers van de terreinen: WMO, Jeugd, Onderwijs, Gezondheid, Sport, Welzijn, Verkeer, Ruimtelijke ordening, Openbare ruimte, Gebouwenbeheer, Speelruimte, vanuit hun eigen discipline actief betrokken bij de lokale JOGG-aanpak. In 2025 hebben deze beleidsterreinen JOGG/gezondheid structureel opgenomen in hun beleid.
- In 2022 is gezondheid opgenomen in het format van een collegevoorstel/raadsvoorstel. Bij het opstarten van beleid, projecten en activiteiten wordt structureel de vraag gesteld 'hoe draagt het project/ de activiteit bij aan een gezonde leefstijl?'
- In 2021 is de 'Bewegvriendelijke Omgeving' een structureel agendapunt van beleidsmedewerkers Sportstimulering, gezondheid, RO en Spelen.

3. Publiek-private samenwerking

- In de periode 2019-2024 worden met lokale ondernemers meerjarige samenwerkingsafspraken gemaakt in de vorm van mensen, middelen, massa en/of media. Denk hierbij aan ondersteuning van campagnes op scholen of kinderopvang, opzetten van een beweegvriendelijke omgeving of het financieel ondersteunen van een traject binnen VPZ.
- In de periode 2019-2024 groeit het aantal partners dat actief betrokken is bij JOGG ieder jaar.

4. Gedeeld eigenaarschap

- In de periode 2019-2024 worden kinderen en jongeren van 0 t/m 19 jaar, hun ouders en opvoedkundigen betrokken bij de ontwikkeling van campagnes en de keuze van activiteiten/interventies.
- In 2025 is JOGG structureel ondergebracht in de jaarlijkse speerpunten van het Preventieteam, jongerenwerk en welzijn. Bij het opstarten van projecten en activiteiten wordt structureel de vraag gesteld 'hoe draagt het project/ de activiteit bij aan een gezonde leefstijl?'
- In de periode 2019-2024 worden succesverhalen op (social) media gedeeld waarin schooldirecteuren en managers kinderopvang hun verhaal vertellen.

Dit doen we in samenwerking met de schooldirecteuren, managers kinderopvang/peuteropvang en de communicatiemedewerker van de gemeente.

5. Monitoring en evaluatie

In de periode 2019-2024 wordt de aanpak Neder-Betuwe Bloeit! gemonitord en geëvalueerd op proces en effect:

- In 2020 is een monitoring- en evaluatieplan ontwikkeld. Ieder kwartaal wordt de procesevaluatie (activiteitenmonitor) en kwartaalrapportage bijgewerkt door de JOGG-regisseur.
- Cijfers van de MQ scan (fysieke fitheid, BMI) worden jaarlijks verwerkt en geanalyseerd door de JOGG-regisseur en besproken met de groepsleerkrachten.
- Cijfers van de GGD (2019)/JGZ (2020) op het gebied van overgewicht, voeding en bewegen etc. (Kindermonitor/Gezondheidsmonitor Jeugd/dorpsprofiel) worden gebruikt om te bepalen in welke kernen er aandacht is vereist op de bepaalde gezondheidsthema's.

3.2 Strategie en borging

Neder-Betuwe Bloeit! is een gemeentebreed programma, waarin integraal wordt samengewerkt tussen verschillende beleidsdomeinen binnen de gemeente Neder-Betuwe (gezondheid, sport, zorg, onderwijs, ruimtelijke ordening, WMO en jeugd etc.). Daarnaast is het programma nauw verbonden met de 'buitenwereld': externe partners en betrokken inwoners en ondernemers.

De Neder-Betuwe Aanpak kenmerkt zich als organisatie door de volgende uitgangspunten:

- Integraal werken als één gemeente, één opgave; we werken als een team samen en zijn georganiseerd als een netwerkorganisatie vanuit de opgave, die centraal staat.
- Rolvastheid én rolflexibiliteit: Als gemeente onderkennen dat we op verschillende momenten en in verschillende programma's en/of dossiers een andere rol hebben/in kunnen nemen (aanjager, opdrachtgever, facilitator en uitvoerder);
- We werken van buiten naar binnen, vraaggericht.
- We werken programmatisch.

Vanuit deze insteek zorgen we ervoor dat onderdelen van het programma en de daarvoor benodigde inzet van het programma geborgd worden binnen organisaties en/of gemeente zelf. Behalve over borging van werkzaamheden gaat dit ook uitdrukkelijk over het overnemen van de te realiseren programmadoelen. De maatschappelijke doelen en effecten die we willen behalen, moeten immers overeind blijven staan, ook wanneer de organisatievorm van het programma niet meer nodig is. Het belangrijkste uitgangspunt voor JOGG is borging in bestaande organisaties, zowel in- als extern. Een gezond gewicht voor onze kinderen, jongeren en kwetsbare inwoners is de verantwoordelijkheid van iedereen. We werken zoveel mogelijk samen met de bestaande organisaties. We jagen de JOGG-beweging+ aan, en als het aangejaagd is laten we de verantwoordelijkheden daar of leggen ze zo snel mogelijk terug. De komende jaren wordt regisserende, adviserende en faciliterende rol van JOGG sterker en verantwoordelijkheid van anderen groter. Het accent ligt op het borgen van gezondheid binnen de huidige structuren. Onder het borgen van gezondheid wordt verstaan dat gezondheid structureel op de agenda's staat van de maatschappelijke partners. Dat maatschappelijke partners een gezonde leefstijl stimuleren bij kinderen /jongeren en ouders (bijvoorbeeld op thema's water drinken, groente eten en bewegen) én ook de barrières weg te nemen die gezond gedrag in de weg staan (zoals armoede, laaggeletterdheid en participatie).

3.3 Lerend werken: (bij)sturen op voortgang, inhoud en kwaliteit

Belangrijk onderdeel van het programma is de wijze waarop we sturen op de voortgang. Het resultaatenniveau kan als volgt onderverdeeld worden:

1. Resultatenniveau randvoorwaarden
Resultaten op dit niveau gaan over de processen op het gebied van de pijlers: Politiek-Bestuurlijk Draagvlak, Publiek-Private Samenwerking, Sociale marketing, Monitoring en Evaluatie, Verbinding Preventie en Zorg en bereik.
2. Resultatenniveau proces
Resultaten op het proces-niveau gaan in op de intersectorale samenwerking, versterken van de

Community, georganiseerde activiteiten en aanpassingen in de omgeving (den aan het plaatsen van watertappunten).

3. Resultatenniveau effect (effectmeting)

Resultaten op het niveau van outcome gaan over uitkomsten van de lokale aanpak op gedragsverandering (eet-, drink- of beweeggedrag) en/of op het percentage kinderen met overgewicht. De outcome van de JOGG-aanpak kan in monitors op verschillende manieren worden beschreven.

Elk kwartaal zal er een factsheet worden gemaakt waarin op activiteitsniveau wordt gecommuniceerd over wat er in dat kwartaal is uitgevoerd. Door middel van de jaarlijkse uitvoeringsmonitor wordt op resultatenniveau, randvoorwaarden en proces jaarlijks gerapporteerd over de voortgang aan het college en de gemeenteraad. Dit maken we inzichtelijk middels een stoplichtrapportage. We verantwoorden de voortgang aan de ambtelijk opdrachtgever, de stuurgroep en de bestuurlijk opdrachtgever en de gemeenteraad en we doen dat ook in deze volgorde. Op effectniveau wordt eenmaal in de 4 jaar gerapporteerd, omdat we hiervoor afhankelijk zijn van de Dorpsprofielen van GGD Gelderland-Zuid die slechts één keer per vier jaar worden opgesteld.